

احكام شهر صيام

رمضان شريفه متعلق آيات قرآنيه
تفسير بله بك چوق حقائق دينيه و حكميات
عاليه بي محتوا بدر

مؤلفي

رساله صحيفه به مضمون شهري فضيله ابو اسماعيل

مفتي افندي مھرتلر بدر

ترچمان حقيقت غزته سنه درج اولندقدن

صكره آبر بجه رساله شكلنده

دخي طبع اولندي

در سعادت

۱۳۰۹

• ملكية شاهانه ده كى درس لرمزك •

(رمضان شريفه نه لى ابره قسمى)

بسم الله الرحمن الرحيم

معلوم اوله كه حضرت فخر رسالت

افند بزمه قرآن كرمك ابتدائى نزولى شه هر

رمضانده واقع اولد بئى كى قرآن كريم

مصحف شريفده كى ترتيب اوزره مرتب اوله

رقق لوخ محفوظدن سئماى دنيا به دنخى شهر

مذ كورده انزال بيور لشدرد •

شه وانزال لرك ايكس بده ليله قدرده

وقوعه بولديغه سوره جليله قدر دلالت

ابدیپور . بناءً عليه فمربین عظام حضراتی
کرمک سورہ مذکورہ دہ و کرمک استعیند باللہ
[شہر رمضان الذی انزل فیہ القرآن ہدی للناس
و بینات من الہدی و الفرقان] آیت جلیلہ مندی کی
انزال قرآنی الاول وقوعہ و لولان انزال ابلہ لوح
محفوظدن سمای دنیا دہ واقعہ بیت العزہ ،
نام محملہ مجموع قرآنی انزال بینندہ زرد
ابدیپور لہ .

شہر رمضان — . مرکب اضافی اولوب
شہر معلومہ علم جنسدر . یعنی ہر سندک
رمضان آئہ اطلاق اولنور .
بعضاً حدیث آئیدہ اولدیغی کبی جزؤ
اول حذف اولنہرق (رمضان) لفظی ذکر
ابدیلور .

(رمضان) لفظی فی الاصل مصدر

اولوب شهر مذ کوره رمضان نسیمه سنده
بر قاج قول وارد ر .

خلیل بن احمد رحمه الله . (رمضان)

لفظندن مشتق در دیور که (رمضان) کوز

موسمده یا غارق بر بوزینی توز و عفو تندن

تطهیره مدار اولان یا غم-وردن عبارت

اولغله امت محمدك كناهلرینی بیقه-ایه رقی

قلبلرینی پاك ایدن شهر مبارکه رمضان

اسمك مناسبتی کسب وضوح ایدیور .

بعض-یلرده احتراق معناسنه (رمض)

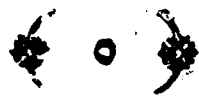
لفظندن مشتق در دیور لر ه بلغای حرب

اسماء شهری لغت قدیمدن نقل ایدهرک

الآن متداول بولسان اسملری نسیمه

ایلدکری زمان شوآی شدت حرارت

موسمده تصادف اتمکله بونامی مناسب

کور مشلر .

یاخود فریضه صیامی ادا ایتملر بنه
مبنی امت اح-دیده نك کنه- اهلری احتراق
ایده جکینه دلالت ایچون شو تسمیه به ارشاد
ایدل مشلردر .

(شهر) لفظی قرائت من-واتره به
کوردم رفوع اولوب مبتدای محذوفه خبردر
مبتداء محذوف ايسه اوزر بمزه فرضیت
صیامی بیان بیوریلان ایام معدوده بهراجع
(هی) ضمیرندن عبارت اولوب تقدیر
کلام (هی شهر رمضان) دیمکدر . و یاخود
مبتدا اولوب خبری الذی انزل قول شریفیدر .
نصب ایله قرائت ایدنلر (صوموا) فعل
محذوفنه مفعول ویا (ایاماً معدودات)
لفظندن بدل قبلاردر

هدی للناس — نامه هدایت اولدیغی

حالدود مدکر .

بیانات — انک اوزرینه معطوف

اوله رفی (آیات واضحه) معناه نهدر .

من الهدی والفرقان — مشتمل اولدیغی

احکام عقه ارشاد و حکم عالیله بیان

مبدء و معاد ابدن اقسام نصوص جلیله

اشارتدر .

« خلاصه معنی »

ای مؤمنلر اوزر لر بکزه صیامی فرض

قلانان ایام معدودات شهر رمضان کونلری

درکه آنده قرآن کریم انزال ابدلشد .

اعجازی حـدیله نامه هدایت کامله

اولدیغی واحکام عملیه بیاننی . وحق ایله

باطل بیانی نفر بق ایدرک حقیقات

صحیح و ثابتہ تعینتی حاوی آیات واضحہ مدنی
عبارت بولند یعنی حالہ .

امام فخر رازی علیہ الرحمہ ک بیان بیوردی
وجہ ہ باری تعالیٰ حضرت تری بوشہری
عبادت مذکورہ ایلہ ممتاز قلنجہ (الذی
انزل فیہ القرآن) قول شریفیہ شو
اختصاص و امتیازک وجہنی بیان بیوردی
یعنی نصل کہ شو آی اعظم آیات ربوبیت
اولان انزل قرآن خاصہ جلیہ سبلہ شہور
سارہ دن امتیاز ابیوردی امارات عبود
دین بر نوع عظیم اولان ص پیام ایلہ
تخصیص بیورلمسی مناسب اولیور . چونکہ
انوار صمدانہ علی الدوام منجلیہ و اختفا
و احتجابی غیر قابلہ اولدیغی حالہ علائق
جسمانیہ مزانک ارواح بشریہ مدہ ظهور بنہ
مانع اولقدہ در .

صیام ایسه تقلیل علائقه بادی اوله .
جفی جهنمه فیوضات الهیدی تلقیه
باشلوجه سبب قلنشدر . حتی ار باب
مکاشفات شومقصده نوسل ایچون صیامدن
اقوی وسبله اوله ماز دیورلر .

کذلک حدیث شریفده وارد اولمشدر .

(لولا ان الشیاطین یحومون حول قلوب بنی

آدم لنظروا الی ملکوت السموات) [۲]

یعنی ، شیاطین بنی آدمک قلبلری اطرافنده

دوران ایله القای وساوسده بوئمسه لردی

انلر ملکوت سمواته نظر واسرار عالمدن

اخذ خبر ایدرلردی .

ایمدی ثابت اولدیکه صوم ایله انزال

قرآن پلننده بیوک برمناسبت بولنور .

[۲] شودلیلک مناسبتی ایلروده مستثبان

اوله جقدر .

ایشته شو حکمتہ مبنی شو شہرک نزول قرآن
ابہ اختصاصی فرضیت صیام ابہ دہ
اختصاصنی موجب اولشدر .

بعض ارباب تفسیر (الذی انزل فیہ القرآن)
نظم جلیلی (انزل فی فضلہ او ایجاب صومہ
القرآن) دہ تفسیر ابدی پور لکہ بو صورتہ
شہر مذکورک فضیلتی و یا فرضیت صیامی
بیانده استعیند باللہ (یا ایہا الذین امنوا کتب
علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم
لعلکم تقون) ایت جلیلہ سی انزل پور لدی
دعوت اولور .

(یا ایہا الذین آمنوا . — ای ایمان ابہ
منصف اولان ذوات : معلوم اولہ کہ جناب
حق امت جدیدہ بہ قرآنہ سکسان سکز
مجلدہ بو عنوان جلیل ابہ خطاب پور پور .

(۱۰)

حالبو که تور اتده بنی امر ایله (یا ایما الما کین)
دپه ندا اولور ایمش .

ایمدی ندای مذکور حکمنجه آنلره
طاقبت امرده، سکنت و ذلت لاحق اولدیغی کبی
بزلره ده شو خطابک اقتضا سنجه دار بنده امن
وامان عنایت و احسان پیور یله جفی جای
اشتباه دکدر .

امام رازی دیپور که دنیاده مولای
ذوالجلالک بزه اسماء و صفاتک الهازو
اشرفیله خطاب پیور می دار آخر تنده دخی
احسن معاملات ایله معامله پیور جفته امید
ورجامزی قوتلندیرر . یعنی شو نوغ ندای
سجانی به تردیف پیور یلان تبلیغات شرعیله
تطبیق حرکت ایدنلرک بقای ایمانلرینه و لطف
و درمله معامله کوره جکرینه دلالت اید پیور .

ایمان — فی الاصل بر کیمسه بی امین
 ایتک معناسنه اولوب مخبری تصدیق
 و خبرینی قبول معناسنده شایع اولمشدر .
 چونکه سوزی تصدیق ایدیلان کیمسه تکذیب
 و مخالفتدن امین قلنمش اولور .

توحید و نبوت و بهت و جزا و بونلرک نظیر لری
 کبی دین محمدیدن اولاسی قطعياً معلوم اولان
 شیلری تصدیق ایتدیکجه شرعاً ایمان نهحقق
 ایتمز و عند الحلفیه اقرارک انضمامی ده
 شرطدر . شو قدر که ا کراه کبی بر معذرت
 وقوعنه مبنی اقرار ر کنی صاقط اولور .
 ایمانک کمالی اوج نی ایلهدر : حتی
 اعتقاد و اقرار و موجبه عمل .

ایمدی شوار کان ثلثه بی جمع ایدن
 کسه مؤمن کامل اولور . اعتقاده خالی

کثیرن منافق و اقراری ترک ابدن کافر ؛
و عمل صالحی اخلاص ایلیمان فاسق عد
اولنور .

(کتب علیکم الصیام) — . اوزر لر کزه

اوروج فرض قلندی

کتب — . صیفه سی حرف شرعیده

افاده و جوب ایچون استعمال ایدلرکده

اولدیفی کبی (علیکم) ده بومعناپی افاده

ایچون کور . بیان و جوبک ندای مذکور دن

صکره ورودی مزید اهنابه دلالت

ایچوندر .

صیام . لغة نفس انسانیته تک میل

ایلدیکی شیلر دن امسا کیدر . یاخود

علی الاطلاق مقتضای طبع اولان شیئی ترک

ممانه در .

(صامت الریح و صام الفرس) کبی
ترکیلمده قول ثانی به کوره حقیقت اولورکه
صیام ریخ روز کارک کسب سکونت اتمی
وصیام فرس . فرسک قوشارکن طور می
و با علفسز قالمیدر .

امساك عن الكلام من عبارات اولسنه مبنی
صمت و سکونده صوم دنیر .

صوم و صیام شرها مشتبهانک باشلیجه
می اولان مفظرات ثلثه معلومه بی تقرب
الی الله یتبیه اهل اولان کیمسه تک نهراً
ترک اتمسندن عبارتدر .

فساد صومه مؤدی اولان شیر ایچندن
قضا و کفارنی موجب اولانر ابله بالکز
قضا بی ایجاب ایدنر معتبرات ققهیده
تفصیلات لازمه سیه برابر بیان ایدلمشدر .

ضوابط اساسیه اولی اوزره معرو .
 ضات اتیه استحضار ایدمک کافیدر .
 منافذ معلومه نك برندن جوفه و یا دماغه
 و اصل اولان جسم کثیف و مرئی هر نه
 اولسه صومی افسادایدر . فقط وصولده
 صائمک صهی و یا تقهی بولمق شرطدر چونکه
 اصلا صهی بولمق بوقاز بنه دخان و باتوز
 کیرسه ضرر و پرمنز .

زیرا وسع و طاقت خارجنده تکلیف الهی
 اولدیغی معلومدر . نحرز ممکن اولیان شیلر
 معفودر . مثلا بولده کیدر کن روز کارک
 قالدیغی توز کبی شیلر انسان اغزینی
 قیایه جق اولسه بورتندن کیرر . حالبوکه
 نفس المغه مجبوریتی حسیله بورتندی ده مدت
 مدیده طبقایه میده جفی آشکاردر .

کذلك خرس۔ بیانلرک بی پروا توتون
 ایچدکاری طاراجق بر محله بولنغه مجبور
 اولان صائم ایله آتجی و چیقیمی و دکر منجی
 و سائره کی دخان و خبار و دقیقه معروض
 بولنق مقتضای عمل و صنعتی اولان کسان
 صوملرینی محفظه به الیردن کلدیکی قدر
 احتیاطا ایلمدکارنده آز چوق بوزلرینه
 و ککزلرینه قاچان شیلردن طولایی مسئول
 اولمازلر . نصل که مضمضه دن صکره آغزده
 قالان رطوبتده ضرر و برمز .

اما او بله بر محله بولنغه مجبور و عمل
 و صنعتی تأخیردن طولایی منضرر اولمان
 کیسه حقهده ضرورت اولدیغنه مینی
 وقوع بولان خلل معفو دکلدر . حتی هود
 و غیر پاقیلان محله بولنوبده ایله دخانی

جلب ابدن کچسہ بہ کفارت دہ لازم کلاہ جکی
شہہ مزدور .

آنسزین بوغازینہ سنک کیرسہ و کوزینہ
چکادیکی سرسہ نک، صحتی ابدین ادویہ نک
اثر طعی بوغازینہ قدر ابرسہ برشی لازم
کمز . اماحین بکادہ کوزیاشری یاخود
بورنندن اقان قان طملہ لری و پوزندن سبلان
ابدن ترقطرہ لری صائمک اغزینہ کیروب
دہ بودی و برسہ کذلک یاغفور و قاردانہ سی
بوغازینہ کیرسہ اوروجی بوزولور . زیرا
بوصہ ورتلردہ نحرز ممکن اولدینی امر
ظاہر در .

شخص مکرمہ یعنی اکراه و تہدیدہ
مبنی بر فعلی ایشلین کچسہ محافظہ سلامتی
اچچون او فعلی ترجیح ایش و اختیاریہ

ایشله مش اولیور بناء علیہ مکرهك صومی
فاسداو اور .

نامده شخص مکره حکمنده اولوب ناسیبا
ایشلین کبی دکدر . ایدی فصل که نام
حالت نومنده فالقوب صوا یچه جک اولسه
صومی فاسداو لیور کذلک بریمی بوغازینه
صو آقیده جتی اولیو برسه ینه فساد
صوم ترتب ایدر .

جوفه و دماغه و اصل اولان شبرک کشفتی
حاز اجسام قیلندن اولسنی اعتبار ایلدک .
چونکه چیچک وکل صومی یا خود مسک
فوقلابوب رائحه سنی حس اتمکله فساد
ترتب ایتیور . زیرا بوسه ورتلرده دماغه
و اصل اولان شی مجاورتله تطیب ایدن
هوادن هبارتدر . اجزای ارضیه دن برشی دکلی .

كذلك منافع معلومہ نك برندن دخول
ابله جو فہ و وصولی شرط قلبیورز . چونکہ
مسامات بدن وصول مفسد صوم دکلدر .
مثلاً صوبہ و باجامہ کیر لکده و باخود
جسد یا غلاند قدہ بدنك مسامات واسطہ
سبلہ رطوبت امتصاص ایدہ جکی طبیعیدر .
فقط صائمہ ضرر و برمز . كذلك احلیلہ
صوندا ابدیلن باغ و صومثانہ بہ قدر واصل
اولسہ صومی افساد ایتز . چونکہ مٹانہ دہ
بولک تراکی تر شعلہ اولدیغی تشریح ابلہ
ثابت اولدیغندن محل مذکور منقذ صائملاز
احتقان کبی دکلدر .

واقعا نبرد ایچون صوبہ کیر مک ونهاراً
چوق او یومق تخفیف واطہ ار ساتمندی
حاری و افطار وقتندہ زیادہ جہ پک نتیجہ

صوم اوله جق قهر نفس اماره مصلحتنه
منافی اولفله مکروهدر . وقت مسحورده
دها زیاده بیک ادای صومه قوت تحصیلنه
مدار اوله جفتدن کراهتدن خالی و بلکه
فضیلتی حاویدر .

بالکز قضا وجوبیه قضا مع الکفاره
وجوبی فارق اولان اساس دخی
اجمالا معلوم اولنجه تفصیلا تک تطبیقی
قولایلا شیر . علی الاطلاق افساد صوم
صورتلرنده قضا لازم که جکی امر اشکاردر که
بونک بناقلاندیغی اساس ابضاح و تصویر
اولندی .

قضا ایله برابر کفارتنک [۲] لازم

---

[۲] کفارت صوم قرآن کریمده مذکور
کفارت ظهار کبیردر . یعنی قدرتی اولان

کلمسی ایسه نهاراً وقوع بولان افطار یعنی
 بعدالنیہ افساد صوم هم صورت وهم معنی
 جهتله تحقیق ایدن صورتلره منحصر در .
 صورة افطار . بر شیبی ابتلاع [۳] معنی
 افطار او شیبله بد نجه انتفاع بولنغه منوط در .
 ابتلاع بولنمیدرق نفع بدن حاصل اولورسه

علی الاطلاق بر کوله و یا جاربه ازاد
 ایدر بوکا قادر اوله مازسه علی التوالی ایکی
 آی اوروج ط-وتار . اگر خسته لغی و یا
 شخوختی حسبیله صوم مذکور طاقتی
 اولماز ایسه التمش فقیری کونده ایکیشر
 دفعه اطعام ایدر یا خود انلره بر
 فطره = صدقه الفطر = قدر مبلغ اعطایله .
 [۳] بوتقی = بوزادن کچیر مک
 اما مجرد چیکنده مک ضرور بر من اکر